

Raimo Sailas ja Rakel Hiltunen Haagassa:

Hyvinvointivaltio uhattuna?

Haagan Työväenyhdistys näytti voimansa ja vaikutusvaltansa kun se sai valtiosihteeri **Raimo Sailaksen** ja kansanedustaja **Rakel Hiltusen** kertomaan viime aikoina tiedotusvälineissä kovasti esillä olleesta kunta- ja palvelurakenteen uudistuksesta. Kumpikin vaikuttaja istuu asiaa parasta aikaa pohtivassa kuntaministeri Hannes Mannisen vetämässä työryhmässä, joten tiedot olivat tuoreita ja tarkkoja. Tilaisuus pidettiin 22. maaliskuuta Haagan peruskoulun auditoriossa Isonnevanttiellä.

Em. vaikuttajien alustuksiin perustuvan illan aiheena oli kunta- ja palvelurakenteen uudistus, mikä hieman yksinkertaisten tarkoittaa kuntien määrän selkeää vähentämistä sekä hallinnon ja hoivapalvelujen kaikinpuolista remonttia ottamaan vastaan ns. ”suurten ikäluokkien” eläkkeelle jäämisestä aiheutuvan paineen.

Valtiosihteeri Raimo Sailas esitti erittäin täsmällisesti ja tyhjentävästi tilanteen johon koko Suomi on menossa lähimmän 20 vuoden kuluessa ellei jonkinlaista suunnan muutosta tehdä. Väitteensä hän todisti oikeiksi useilla mielenkiintoisilla tilastoilla.

Usein puhutaan Sailaksen mukaan ”hyvinvointivaltiosta”, mutta itse asiansaan suurin osa tätä hyvinvointia syntyy kuntien eikä suinkaan valtion toimesta. Suomessa on äärimmilleen viety työjako julkisen vallan toimissa.

Valtiosihteeri Raimo Sailas ja kansanedustaja Rakel Hiltunen kertoivat Haagan Työväenyhdistyksen väelle mistä kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta todella on kysymys.

Valtio hoitaa tulonsiirrot, tuet ja sellaiset palvelut joita on vaikea tai mahdoton paikallisesti järjestää, kuten maanpuolustuksen, rajavalvonnan, oikeudenkäytön ja yliopistot. Kunta puolestaan hoitaa ne asiat, jotka on järkevää järjestää paikallisesti, kuten sosiaali- ja terveyssektorin, päivähoidon, kirjastot ja opetuksen suurelta osin. Molemmilla julkisen vallan toimijoilla on samat valitsijat ja samat rahoittajat, kaikki suomalaiset. Tässä mielessä ei nykyään julkisessa keskustelussa esiintyvää asetelaa ”pahasta valtiosta” ja ”hyvästä kunnista” oikeastaan ole.

Kunta- ja palvelurakenteen uudistamisessa on Sailaksen mukaan kyseessä yksinkertaisesti siitä, että väestön ikärakenne on kehittymässä siten, että vanhimmat ikäluokat koko ajan kasvat ja eläkeikäisten määrä työssä käyviin kasvaa sellaiseksi, että on syytä epäillä pystytäänkö nykyrakenteilla enää hyvinvointia hoitamaan. Tilastojen mukaan Suomessa ikääntyminen etenee voimakkaammin kuin missään toisessa EU-maassa. Myös alueelliset erot ikärakenteissa tulevat jyrkemmäksi. Muutos tulee iskemään erityisesti kuntiin, koska ne hoitavat val-

eläköityminen ja uhkaava työvoimapula. Ratkaisuksi tarjottu maahanmuutto ei tätä ratkaise, koska tutkimusten mukaan vasta toinen maahanmuuttajapolvi on maallemme hyödyllinen, ensimmäinen kuluttaa voimavaroja enemmän kuin niitä luo.

Ratkaisut tehtävä nyt

Sailaksen johtopäätös on selkeä, rakenteisiin on puututtava radikaalisti ja pian, jo nyt ollaan pahasti myöhässä. Kuntien tuottamien palvelujen on muututtava tavalla tai toisella huomattavasti kustannustehokkaammiksi nykyisestä tasosta, joko kuntia yhdistämällä tai palveluja yhdistämällä ennennäkemättömällä tavalla. Tarvitaan suuria yksiköitä ja vahvoja peruskuntia, ei läänien väliporrasta ja nykyistä suurta kuntien määrää. Tämä on hänen mukaansa yhteiskunnas ykköskysymys tällä hetkellä.

Siinä missä valtiosihteeri Sailas esitti koko Suomen tulevaisuutta uhkaavan vaaran kuntien taloudellisen pohjan heikentyneisessä kansanedustaja Rakel Hiltunen esiintyi enemmän Helsingin kaupunginvaltuutetun roolissa pohdiskellessaan pääkaupunkiseudun ja Helsingin tulevaisuudennäkymiä.

Hänen mielestään väikky metropoli, jossa yli kuntarajojen hoidetaan maankäyttöä, liikennettä, asumista jne. Väestöennusteiden mukaan Helsinki kas-

vaa 600.000 asukkaan kaupungiksi, totesi Hiltunen. Sen lähialueeseen kuuluvat 13 kuntaa kokevat myös jyrkän nousun ja työpaikkoja siirtyy Helsingistä niihin. Helsingin lähialueeseen kuuluvat siis muutkin kunnat ja kaupungit kuin vain lähinaapurit Vantaan, Espoo ja Kauniainen.

Sipoolta saatava maata Helsingin käyttöön

Erityisiä piikkejä Rakel Hiltuselta riitti Sipoon suuntaan, tiheä yhteiskuntarakenne kun katkeaa kuin seinään tultaessa Helsingin ja Sipoon rajalle. Helsingin itäpuolelle tarvittaisiin 40.000 asukkaan uusi asuinalue, tiivistä Hiltunen. Vastaavanlainen pikaisesti ratkaistava asia Espoon suunnalla on hänen mukaansa länsimetro.

Kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta Hiltusella oli selvä, Sailaksen kanssa yhtenevä näkemys, sen osalta päätökset on tehtävä nyt.

Käydyssä keskustelussa ei kovinkaan paljoa uutta ilmennyt. Ilmeisesti alustukset olivat siksi perusteellisia ja jopa tyrmäviä. Joku kysyi sitä, onko valtio työntänyt kunnille liikaa tehtäviä ja joku toinen julkisen liikenteen taantumista. Ulkomaisen työvoiman määrää ja vaikutuksia pohdittiin, kuten Helsingin keskustatunnetia ja länsimetroa.

KK

Uusi suojatie tarvitaan Artturi Kanniston tielle

Suoraan Artturi Kanniston tieltä Orapihlajatielle johtaa joukkoliikennetunnelin (Eliel Saarisen tien) päällä komea kevyen liikenteen väylä. Tätä tietä pitkin kuljetaan myös joukkoliikennetunnelin bussipysäkeille ja Huopalahden asemalle. Tämä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden vilkkaasti käyttämä tie kuitenkin loppuu jalkakäytävään Orapihlajatiellä. Useimmat reitin käyttäjät jatkavat suoraan Orapihlajatiestä eteenpäin, tai tulevat sieltä. Orapihlajatiellä on tässä kohti suorakulmainen mutka ja jalkakäytävä kadun vastakkaisella puolella. Oikealle Laajasuontielle päin tuki jatkuu jalkakäytävä, mutta sinne päin askel johtaa harvem-

min. Ylitse on kaikkien koululaisten, vanhusten, lähikaupoista ja joukkoliikennetunnelista tai asemalta tulevien päästäv. Mutta suojatie puuttuu.

Toki kolmisenkymmentä metriä oikealle Laajasuontien ja Orapihlajatien risteyksessä on suojatie, mutta kauppakassia raa haava eläkeläinen tai vilkas koululainen ei sitä kautta kierrä. Toinen suojatie näinkin lähellä ei tässä paikassa haittaa liikennettä, koska nopeudet ovat kohtuullisia, mutta turvaiseksi monen kadunylittäjän matkan. Toinen vaihtoehto olisi siirtää tämä jo olemassa oleva suojatie mutkaan ja jättää Laajasuontien ja Orapihlajatien risteyksen toiselle puolelle

suojatie. Se varmaan riittäisi tämän risteyksen ylitäjien turvaksi.

Orapihlajatie on toki melko hiljainen, mutta tilannetta pahentaa vastakkaiselle puolelle eli Orapihlajatien sisämutkaan pysäköidyt autot, joiden välistä jalankulkijat pujotelevat. Nämä pysäköidyt autot haittaavat autoilijan mahdollisuutta havaita ylitukseen lähtevää jalankulkijaa, varsinkin kun siinä on myös väistettävä sitä vastaantulevaa autoa. Kahden auton kohtaaminen mutkassa on lähes mahdotonta pysäköityjen autojen vuoksi. Uusi suojatie tässä olisi todella paikallaan.

Ulla Laukkanen

Elanto kirjan kansien sisällä

Elanto on eittämättä kiinteä osa helsinkiläisten elämää. Monille se oli se ainoa oikea kauppa ja helsinkiläiset porvarit, jotka vuosikymmenet vierastivat tannerilaista osuuskauppaa, hakivat ainakin leipänsä – niin eloleivän kuin häälimpukin – Elannosta. ”Olin ylpeä, kun sain pikkutyttöni mennä yksin maitokauppaan maitokannu kanssa ostamaan kaksi litraa maitoa ja puolikkaan häälimpun.” Näin muistelee Elanto kyselyyn pari vuotta sitten vastannut helsinkiläisrouva.

Helsingin kaupunginmuseo on julkaissut näyttävät ja monipuolisen kirjan **Kulman takana Elanto!** Siinä on kyselyyn myötä tulleita pikku muisteluja, runsaasti valokuvia ja tutkijoiden hienoja kirjoituksia kaikesta siitä mitä elantolaisuus on Helsingissä asuville merkin-

nyt.

Sen lisäksi että olemme ostaneet ruokamme – hyvin paljon Elannon omia tuotteita, vaatteemme, kodinkoneemme Elannosta, on Elanto monella tavalla vaikuttanut etenkin jäsentensä elämään. Elanto-lehti on systemaattisesti valistanut ja opastanut. 1920-luvulla samaan aikaan valistettiin perheenäitejä niin siivouksessa, ruoanlaitossa kuin lastenkasvatuksessa kuin kannustettiin naisia itselliseen, modernin naisen elämään.

Elanto on ollut myös edistyksellinen työnantaja. Työntekijöillä on ollut monenlaisia etuja: kesätoimintaa työntekijöiden lapsille, yhteinen kesänviettopaikka Sompasaassa, sota-aikana maksettiin työntekijöille osa heidän palkastaan, edistyksellinen työterveyshuolto, oma kirjasto ym. Elannon

toiminnan kantavana ajatuksena oli niin Tannerin kuin monen hänen seuraajansa-kin aikana: ”Elannosta ei koskaan irtisanottu ketään työn vähyyden, tai ”tuotannonollisista ja taloudellisista syistä”.

Vuosikymmenet koko Elannon toiminta oli perustunut ylpeyteen. Työntekijät olivat ylpeitä työpaikastaan ja me asiakkaat olimme ylpeitä kaupastamme ja kaikesta mikä liittyi Elantoon. Kun tämä kivijalka alkoi murentua, alkoi murentua kaikkia.

On hienoa, että Elannon historia on koottu upeaan teokseen. Sitä on valotettu monelta eri puolelta ja monin eri esimerkein. Helsingin kaupunginmuseo tekee arvokasta työtä julkaisemalla tällaisia teoksia.

Leena-Maija Tuominen